

KOVÁCS GÁBOR

GYAKORLATORIENTÁLT SIKERES RENDÉSZETI KÉPZÉSEK TAPASZTALATAI: GYAKORLÁS, TUDÁS, MAGABIZTOSSÁG

„*Non scholae, sed vitae discimus*”

1. Bevezetés

„*Nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk*” hangzik az e tanulmány mottójául választott latin bölcsesség, amely valós igazságot takar. A gyakorlati szakemberek többségének véleménye alapján – a tudományos gondolkodástól¹ eltekintve és annak létjogosultságát nem megkérdőjelezve – mit ér az a tudás, az a megszerzett ismeret és gyakorlat, amely nem életszerű és az a mindennapi életben nem alkalmazható. A tudásanyag alapos elméleti megalapozása mellett a gyakorlati felkészítés is ugyanolyan meghatározó, főleg az alapképzésekben.

Ezt az alapigazságot ismerte fel a Nemzeti Közsolgálati Egyetem, ahol az államtudományi képzési területen folyik az egyetem hallgatóinak alap-, mester és PhD. felkészítése. A Nemzeti Közsolgálati Egyetemen és annak a Rendészettudományi Karán nem csak egyenruhás hallgatók (rendőrtisztek, vám- és pénzügyőr tisztek, katasztrófavédelmi tisztek, büntetés-végrehajtási tisztek, nemzetbiztonsági tisztek) felkészítése folyik, hanem az államtudományi képzés² sajátosságainak megfelelően polgári hallgatók (magánbiztonsági és migrációs szakemberek) is folytatnak tanulmányokat. Más karokon más hivatásrend hallgatói tanulnak, de ők is mindannyian részt vesznek az egységes, évente megrendezett egyetemi szintű gyakorlaton.

2. A különleges jogrend kezelésére történő felkészülés kérdései

Az Egyetem 2012. évi alapításakor az akkori fenntartó miniszterek szándékát az is befolyásolta, hogy a magyar államtudományi képzés egy intézményben valósuljon meg. Ennek aktualitását az a kialakult és jelenleg is működő gyakorlat adja, hogy az államtudományi képzési terület szereplői az alkotmányos jogrend alapállapotában, békeidőben is együtt teszik a dolgukat a „jó állam”³ céljainak megvalósítása érdekében. Ugyanazok a szervezetek az alkotmányos jogrendtől eltérő, a rendkívüli jogrend

¹ Ritecz György: A tudomány, illetve a tudós feladata, felelőssége, avagy gondolatörödékek a tudás és a tudomány kapcsolatán. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Gondolatok a rendészettudományról: Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulója alkalmából. Magyar Rendészettudományi Társaság, Budapest, 2019. 215-224. o.

² Az államtudományi képzési területen szerezhető képesítések jegyzékéről és a képzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 222/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet

³ Kaiser Tamás – Kis Norbert (szerk.) A jó állam mérhetősége. 3.2 a közbiztonsági képesség. Jó Állam Kutatóműhely ÁROP-2.2.21-001 „Tudásalapú Közsolgálati Előmenetel”. Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Budapest, 2014. Forrás: <https://akfi.uni-nke.hu/document/akfi-uni-nke-hu/a-jo-allam-merhetosege-2.original.pdf> 27. (Letöltés ideje: 2020.06.08.)

érvényesülésének időszakában a feladataikat és tevékenységüket közösen, a fenyegető veszély elhárítása érdekében egymással még szorosabb együttműködésben látják el. A hallgatók az iskolapadban együtt tanulnak, együtt készülnek a hivatásukra, szakmájukra és várhatóan évek múltán, amikor már vezető beosztásokban lesznek, együtt fogják hasznosítani az iskolában megszerzett ismereteiket a gyakorlati problémák közös megoldásában, megállapítva azt, hogy az egyetemen egységes elvek és elmélet alapján tanulták meg közös erőfeszítéssel kezelni a fenyegető helyzeteket.

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem minden alapképzési szakjának tanterve magába foglalja a Közös közzolgálati gyakorlat című tantárgyat, melynek oktatását – egyetemi szinten – a Rendészettudományi Kar Rendészeti Vezetéstudományi Tanszéke koordinálja. A tantárgy keretein belül a hallgatók ismereteket, tudást, jártasságot szereznek a különböző szervezetek által végrehajtott törzsmunkában. Az elméleti felkészítés során megismerik egymás szervezeteinek munkamódszereit, ezáltal készülve fel az együttműködésre. A tantárgy keretében – annak utolsó mozzanataként – végrehajjtják a minden évben megrendezésre kerülő Közös Közzolgálati Gyakorlatot (a továbbiakban: gyakorlat).

3. A Közös közzolgálati gyakorlat című tantárgy oktatása

A Közös közzolgálati gyakorlat című tantárgy – az egyetem első képzési reformja óta, 2013-tól – az államtudományi képzési területhez tartozó alapképzési szakokon, a nappali- és levelező munkarendes képzésekben egyaránt oktatásra kerül. A tantárgy a nappali képzésben 28 tanórát foglal magába, amelyben tizennégy óra tantermi előadás és tizennégy óra gyakorlati felkészítés szerepel. A levelező munkarendes képzésben mindez hat óra előadást és két óra gyakorlatot foglal magába.

A közzolgálat hivatásrendjei a tantárgyi felkészítés során elsajátított ismereteiket a valóságot megközelítő helyzethez igazodó gyakorlat során mélyítik el. A gyakorlatot elméleti foglalkozások előzik meg, amelyek közzolgálati szemléletmód kialakítását, a feladatok közös megoldásának képességét fejlesztik. A tantárgyban oktatásra kerülnek a különböző szervezetek ideiglenes vezetési rendszerei, azok sajátosságai, az együttműködés rendszere, minden olyan ismeret, amelynek később a hallgatók hasznát vehetik. A gyakorlat levezetése során kialakul a valóságnak megfelelő többszintű vezetési rendszer, időeltolódással, helyszín áthelyezésekkel, a gyakorló állomány teljes körű és cselekvő bevonásával, egy komplex, minden évben változó témájú feladat megoldására kerül sor. Ebben a feladatban modellezésre kerülnek a képzéseket megrendelő szervezetek és azok ideiglenes válságkezelési törzsei és tevékenységrendszerük.

A tantárgy ismereteinek elsajátítása előtanulmányi követelményeket nem igényel, bizonyos vezetéselméleti háttértudás azonban elvárt a hallgatóktól.⁴ A tantárgy elsajátításával elérendő kompetenciák a tantárgyi program alapján – a hallgató:⁵

„Tudása: Összességében ismeri, érti, áttekintéssel rendelkezik a közzolgálati szervek vezetés-irányítási rendszerében. Birtokában van az általánostól eltérő különleges viszonyok között a szervezetek vezetéséhez szükséges ismereteknek.

⁴ „Tudományos ismeretek segítségével a munkafázisok előre megtervezhetők, így a hallgatók a leggyorsabb, és a leghatékonyabb módon tudják majd a számára előírt feladatokat elvégezni”. Vö: Kovács István: Vezetési funkciók egy helyi rendvédelmi szerv életében. Ellenőrzés, mint a kiadott szabályok, és utasítások betartásának (kontroll) feladata. Államtudományi Műhelytanulmányok 21. 2017. 1-30. o.

⁵ 222/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet. Vö. Az alapképzésben szerezhető végzettségi szint jellemzői.

Képességei: Más szakterületekkel együttműködve képes működtetni a normál működési rendtől eltérő, különleges viszonyok között a hivatásrendjére jellemző szervezeteket. Képes az alsó, közép és felső szintű vezető-irányító tevékenység végrehajtására. Jártas a törzsmunkában, ahol aktív tervező, szervező, irányító munkavégzésre képes. A meghatározott feladatok elvégzése érdekében hatékonyan működteti a vezetésére bízott szervezeteket. A szakterületéhez kapcsolódóan megfelelő áttekintő-, rendszerező-, rendszerszemléletű képességgel rendelkezik

Attitűdje: Felismeri az általa irányított szervezet feladatait és lehetőségeit, együttműködik másokkal a különböző jellegű szakmai problémák megoldásában, saját és szervezete tevékenységével szemben kritikus, követelménytámasztó, munkatársaival szemben empatikus, de feladat- és eredménycentrikus, törekszik a kitűzött célok maradéktalan elérésére.

Autonómiája és felelőssége: Saját, mások és az általa irányított szervezet munkáját önállóan, kellő felelősséggel tervezi, szervezi, irányítja, ellenőrzi. Vezetői útmutatásokat ad, önellenőrzésre képes.”

A tantárgy tematikája a következőket tartalmazza⁶

1. *A közös közszolgálati gyakorlat helye és szerepe a képzés rendszerében, levezetésének általános rendje, módszertana. A gyakorlat elgondolásának főbb elemei a hallgatók végrehajtandó feladatai, a gyakorlatba bevont erők és eszközök. A vezetés rendszere, a feladatok végrehajtásának rendje és rendszere. A tervező munka célja, rendszere, és tartalma. Katonai, rendészeti és közigazgatási vezetési modellek*
2. *A katonai szervezetek törzsmunkája. A katonai törzsek összetétele, feladatai, a törzsbe beosztott szolgálati személyek felelőssége, feladatai, együttműködő szervezetekkel való kapcsolattartás és információcsere rendszere. A törzs munkája a katonai műveletek végrehajtása során. Jelentések rendje, munkamódszerek, nyilvántartások.*
3. *A rendészeti szervezetek törzsmunkája. Az integrált rendészeti törzs feladata, összetétele, a törzsbe beosztottak feladata, a vezetési pont felépítése. A rendészeti műveletek előkészítése, a parancsnoki munka rendje és tartalma. A törzs munkája a rendészeti művelet végrehajtása során.*
4. *A közigazgatási szervezetek törzsmunkája. A közigazgatási szervezetek alap időszakától eltérő munkamódszerei, a munkacsoportok, válságkezelő csoportok létrehozásának jellemzői, feladatai, azok lehetséges szervezeti felépítése, az egyes szolgálati beosztások feladatkörei, a csoportok jelentési kötelezettségei.*
5. *Egyezményes jelek, az együttműködés alapjai. A szervezetek által használt egyezményes jelek, jelkulcsok. A vezetés rendszere, az információáramlás és a jelentések rendje az együttműködő szervezetek törzsei között.*
6. *A Közös Közszolgálati Gyakorlat előkészítése I. A gyakorlat helyzetbeállításának ismertetése, a kialakult konfliktus- és veszélyhelyzet kezelésében résztvevő nemzetközi és hazai szervezetek, szervek szerepe, feladata, hatósági jogköre, tevékenysége, amelynek alapján megtervezhető bevonásuk, illetve részvételük a veszélyhelyzetek elhárításában. A „Közös Közszolgálati Feladat” és a „A Kiegészítő Közös Közszolgálati Feladat” átadása a hallgatóknak, értelmezése és útmutatás a*

⁶ A Rendészettudományi Kar egyes szakjai tantervének módosítása valamint elfogadása. A közös közszolgálati gyakorlat című tantárgy tantárgyi programja. Vö. 62/2020. (V. 21.) sz. határozat.

feldolgozáshoz.

7. *A Közös Közszolgálati Gyakorlat előkészítése II.* A kialakult konfliktus- és veszélyhelyzet kezelésében résztvevő szervezetek tevékenysége és azok együttműködése a beállított feladat alapján. Zárthelyi dolgozat.
8. *A Közös Közszolgálati Gyakorlat levezetése - I-II. mozzanat.* A kialakult konfliktus- és veszélyhelyzet kezelésében résztvevő szervezetek tevékenysége és azok együttműködése a beállított feladat alapján.

A hallgatónak a tanórák legalább 70 %-án jelen kell lennie, teljesítenie kell a Közös Közszolgálati Gyakorlatot. A félévi aláírás megszerzésének feltételei a tanórákon és a közös közszolgálati gyakorlaton való részvétel, a zárthelyi dolgozat megírása. Két olyan tananyag áll a hallgatók rendelkezésére, amelyek a teljes tananyagtartalmat lefedik.⁷

4. Az egyetemi közös válságkezelési gyakorlatok rendszere

A rendészeti képzésben már hosszú ideje jelentkezett a törekvés a képzés záró szakaszában szervezendő gyakorlatokra.⁸ A 2013-óta minden évben megrendezett gyakorlat⁹ az egymással összefüggő, de eltérő vezetési szintű feladatok megoldását foglalja magába. Az aktuális helyzet kiválasztásánál az egyik legfontosabb szempont, hogy valamennyi hivatásrend hallgatói gyakorolni tudják a saját hivatásrendjükre jellemző tevékenységeket,¹⁰ a különböző ideiglenes törzsek és szervezetek létrehozásával és működtetésével, valamint az ahhoz kapcsolódó gyakorlati feladatok megoldásával.

Az Egyetem történetében a „Vadvíz 2013” fedőnevű első gyakorlat – 2013. április hónapban – az árvízvédelmi veszélyhelyzet modellezése keretében került levezetésre. Ennek a feladatnak a fő témaköre az árvízvédelmi veszélyhelyzetben végrehajtott tevékenységek voltak, a közrend-közbiztonság fenntartása, az árvíz miatti illegális migráció megjelenése a szomszédos országból, az árvízi előtéssel fenyegetett terület lakosságának kitelepítése. Ezekben a tennivalókban kívül a honvéd hallgatók a békefenntartói feladatokra történő felkészülésüket is modellezték.

A 2014-es és 2015-ös tanévben az országot ért fegyveres csoport váratlan támadásának elhárításával kapcsolatos rendkívüli jogrend bevezetésének alapvető kérdéseivel foglalkozott a gyakorlat, melynek fedőneve „Végvár 2014” és „Végvár 2015” volt. Mindkét gyakorlat azonos levezetési tervek alapján került végrehajtásra, hiszen a résztvevők köre évről-évre változik. A tevékenységek gyakorlati része az Ócsai gyakorlóteréren valósult meg, ahol sor került az államhatáron átsodródó irreguláris fegyveres csoportok tűzcsapással történő felszámolására.

A 2016. évi gyakorlat a „Vihar 2016” fedőnéven került levezetésre, amely a 2014. decemberben Budapesten és Pest megyében az ónos eső és jeges eső okozta természeti katasztrófa nyomán kialakult helyzetet dolgozta fel. A földrajzi érintettség miatt az esemény

⁷ Kovács Gábor: A rendészeti szervezetekben lejátszódó vezetési folyamatok. Dialóg Campus Kiadó. Budapest, 2018. valamint Kovács Gábor (szerk.) Közszolgálati műveletirányítási rendszerek - a közös közszolgálati gyakorlat elméleti alapjai. Dialóg Campus Kiadó. Budapest, 2017

⁸ Főrizs Sándor: A századgyakorlat szerepe a tanszéki oktatásban. Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények 1997/2. 9-15. o.

⁹ 2019-ben a kihirdetett veszélyhelyzet miatt, a „Védőpajzs 2020” gyakorlat nem került levezetésre, de a részvételre kötelezett hallgatók feldolgozták a feladatokat és azokból számot adtak

¹⁰ Példa erre a határrendészeti képzés sokszínűsége is. Vö. Balla József: Border Guard Training in Hungary Ensuring the Security of the Schengen Area. Hadtudományi Szemle 2017/3 449-462. o.

egyik színhelye Nógrád megyébe is átkerült, ezzel a szlovák partnerszervezetek közreműködése és tevékenysége is modellezése kerülhetett. Erre a gyakorlatra, az öt különböző országból érkező delegáció tagjai is meghívásra kerültek, akik részére workshop-ot vezetett le a gyakorlat vezetése.

A 2017-es gyakorlat fedőneve „Vándor 2017” volt. Ez a gyakorlat is korábban megtörtént eseményeken alapult, a hazánk déli határainál megjelenő és Budapestet is érintő, 2015. július hónaptól 2016. május hónapig bekövetkezett bekövetkezett¹¹ migrációs veszélyhelyzetkezelését modellezte. 2018-ban az áramszolgáltatást és az informatikai rendszereket ért kibertámadás témája került feldolgozásra az „Integrált védelem 2018” gyakorlaton. Ezek a mozzanatok területileg a fővárost és két megyét érintették.

2019-ben a „Vírus 2019” gyakorlaton az emberre is és az emlősökre is veszélyes járvány terjedésének megakadályozásával kapcsolatos kialakult helyzet kezelése volt a gyakorlat témája. A gyakorlat szabad lefolyása miatt a megfigyelők nem avatkoztak be annak menetébe, de minden hallgatói tevékenységet értékelték. 2019-ben a gyakorlathoz kapcsolódóan egy, a hallgatói együttműködés megvalósulását vizsgáló kutatást is elvégeztünk, amely értékes információkkal szolgált a hallgatók viselkedéséről¹².

A 2020-ban betervezett „Védópajzs 2020” gyakorlat anyagait a kidolgozó törzs előkészítette, amely ipari katasztrófák bekövetkezését modellezte volna két megyében, de a 2020. március hónapban kihirdetett veszélyhelyzet miatt¹³ a gyakorlat elhalasztásra került. A gyakorlatra tervezett hallgatók a kidolgozott levezetési tervben rögzítetteknek megfelelően a témát önállóan dolgozták fel.

5. A „Vírus 2019” gyakorlat

A COVID 19 járványhelyzet miatt a fellelhető hasonlóság okán és a gyakorlatok általános levezetési dinamikájának szemléltetése miatt is érdemes röviden áttekinteni a „Vírus 2019” gyakorlat levezetésének körülményeit.

Minden esztendőben, így 2019-ben is valamilyen életszerű témát választottunk a gyakorlat témájának. Hasonló, járványok kialakulása miatt bekövetkező veszélyhelyzet a jövőben bármikor kialakulhat, mint ahogyan most a koronavírus-fertőzés is megjelent a világban. Minden ilyen- és hasonló helyzet megelőzésére, kezelésére, felszámolására, a hivatásrendek együttműködésére hozott ellenintézkedések biztosítják a gyakorlat fő folyamatát, az események láncolatát.

A hallgatóink a képzésük során, illetve a gyakorlat előkészítés időszakában a tanrendben oktatott tantárgy során sajátítják el azokat az ismereteket, amelyek az adott vezetési szint feladatainak végrehajtásához szükségesek. Az eddig levezetett egyik gyakorlat témaköre sem igényelt speciális ismereteket a hallgatóktól, de az igazgatási

¹¹ Ritecz György – Sallai János: A migráció trendjei, okai és kezelésének lehetőségei 2.0. Hanns Seidel Alapítvány, Budaörs, 2016.

¹² Kovács Gábor – Pesti Tünde – Tózsér Erzsébet: A hallgatói magatartásformák megjelenése és változásának folyamata a Nemzeti Közszerződési Egyetem „Vírus 2019” Közös Közszerződési Gyakorlatán. Magyar Rendészet 2019/2-3. 115-142. o.

¹³ A koronavírus elleni védekezésről szóló 2020. évi XII. törvény „1. § Ez a törvény az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdése alapján a Kormány által kihirdetett, a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) szerinti, az élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzettel (a továbbiakban: veszélyhelyzet) összefüggő sajátos szabályokat állapítja meg.”

cselekmények ismerete elengedhetetlen. Az intézkedéseket az illetékes szakmai szervek bevonásával és javaslataik alapján, a rendészeti (rendőri, katasztrófavédelmi, büntetés-végrehajtási, nemzetbiztonsági, magánbiztonsági), a honvédségi, nemzetközi és vízügyi szempontok mérlegelésével hozták meg a résztvevők. A gyakorlaton kicsivel több, mint 1000 fő alap- és mesterképzésben tanuló nappali és levelező munkarendes hallgató vett rész, mely tevékenységet 50 fő közreműködő oktató vezetett le.

Meghívásra kerültek a külföldi társ tanintézetek képviselői (szomszédos, ill. V4-es országokból) kb. 25 fő résztvevő). A külföldi társintézmények delegációi a gyakorlat időpontjával egyidőben, workshop típusú interaktív tréningen, a gyakorlaton feldolgozott témakör köré szervezett, angol munkanyelvű konferencia előadások keretében ismertették hazájuk és szervezetük tevékenységrendszerét. Ezt követően beosztott szolgálati személyként – támogatták a gyakorló törzsek munkáját – részt vettek a gyakorlat egyes mozzanataiban. Külföldi vendégeink előzetesen, az egyetem honlapján (angol nyelven) megtekinthették és feldolgozhatták a gyakorlat levezetésével kapcsolatos anyagokat.

A 2019. évi gyakorlat Alap- és Indító Feladata¹⁴ alapján, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye és Békés Megye bizonyos részein – feltehetően bioterrorizmus hatására – egy vírus ismeretlen törzse jelent meg, amely földrajzilag jól behatárolható területen pusztította az emlős haszonállat állományt. A vírus emberekre is veszélyt jelentett, több esetben súlyos, emberek közötti megbetegedés is történt, járvány-gócok alakultak ki ebben a két megyében.

A járvány bekövetkezésére történő felkészülés során modellezésre kerül a törvényalkotási folyamat, a rendőrség, a honvédség, a katasztrófavédelem közös alkalmazása, a veszélyhelyzet kihirdetésének előkészítési folyamata, a veszélyhelyzet bevezetésével és kezelésével kapcsolatos eljárások.

5.1. A gyakorlat lefolyása

Valamilyen járvány kialakulása – mint ahogyan 2020-ban a valóságban is tapasztalható volt – komoly zavarokat okozhat a megszokott mindennapi életben, beleértve a lakosság ellátását, a közlekedést, a létfontosságú és stratégiai létesítmények üzemeltetését. Egy ilyen esemény kezelésére történő felkészülés rendkívül összetett feladatot takar.

Hasonlóan a valóságos eseményekhez, a gyakorlat során a járvány kezelésére történő felkészülés és a járvány kitörését követően a kialakult veszélyhelyzet kezelésével összefüggő, a különböző hivatásrendek együttműködésében megalkotott intézkedések kerültek modellezésre. Ezen belül a folyamat a következő volt: fertőzések, megbetegedések megjelenése, a veszélyhelyzet kihirdetésének előkészítése és kihirdetése, a lakosság ellátása, a létfontosságú üzemek és létesítmények védelme, a területek lezárása, a különböző diplomáciai feladatok, a tárgyalások, az erőszakos cselekmények megjelenése, az álhírek kezelése, a kijárási korlátozás és tilalom szabályainak érvényre juttatása, a lakosság ellátásának további megszervezése, a helyzet normalizálódása, az eredeti állapotba való visszatérés megszervezése.

Ahogy ez a COVID19 pandémia esetében is megfigyelhető volt, az események időben jelentősen elhúzódnak ezért, hogy a szimuláció életszerű legyen, a gyakorlaton kettős időszámítás került bevezetésre – „valós (csillagászati) időt és műveleti időt”. A

¹⁴ Kovács Gábor (szerk.): A Nemzeti Közszolgálati Egyetem „Vírus 2019” Egyetemi Közös Közszolgálati Gyakorlat Alap- és Indító Feladata. Rendészettudományi Kar Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék. Tanszéki irattár 14-24. pontok alapján átdolgozva

feladatokat a gyakorló állomány „műveleti időben” dolgozta fel, amelyek során az egyes műveleti események esetenként jelentős időugrásokkal követték egymást.

5.2. A gyakorlat fő mozzanatai és a tervezett időbeli kiterjedése¹⁵

0. mozzanat: A közigazgatási szervek általános feladatainak végzése (Műveleti idő: 2019. április 15).
1. mozzanat: A várható járványveszély miatti előzetes felkészülés (a veszélyhelyzet kihirdetése).
2. mozzanat: A járvány tömeges megjelenése.
3. mozzanat: A tömeges járvány időszaka, a veszélyhelyzet kezelése, a rendszerek leállása.
4. mozzanat: A közszolgálati és más szervek normál időszaki működési rendjének visszaállítása (Műveleti idő: 2019. augusztus 24).

A feladatok sorában megjelentek a közszolgálati-, honvédelmi-, és rendvédelmi feladatok, amelyek – a hivatásrendekre jellemző módon – kiegészültek a következőkkel: a lakosság és egy büntetés-végrehajtási intézet kitelepítése, veszélyes üzem működési zavarai / veszélyes vegyi anyagok kiszabadulása, a közúti (ADR) / vasúti (RID) szállítása során bekövetkező ipari baleset felszámolása, vízügyi létesítmények és szolgáltatások (szennyvízkezelés, ivóvíz ellátás) üzemzavara és leállása. A felsorolt fő feladatok végrehajtása mellett – szabad hallgatói kapacitás esetén – Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyében a Honvédség végrehajtotta az országvédelmi feladatokat az önkéntes tartalékos állomány bevonásával. Az ukrán és a román államhatár közelében a rendőrség tömeges mértékű migrációs létszámot kezelt és határmenti konfliktusokat számolt fel. Ezek a kiegészítő feladatok minden gyakorlaton jelen vannak, amelyekre azért van szükség, hogy minden hivatásrend speciálisan is gyakorolni tudja a saját feladatait, megeshet, hogy a kiegészítő feladatok nem kapcsolódnak szorosan az adott helyzetbeállításhoz, de hasznos a résztvevők szempontjából, hiszen gyakorolni tudják leendő szakmájukat, hivatásukat.

Minden gyakorlat levezetése során megvalósult a magas szintű jogszabály előkészítés és alkalmazás, illetve a központi közigazgatási, illetve rendvédelmi szervek részéről és a közreműködő hivatásrendek feladatainak folyamatos ellátása a normál és a különleges jogrend időszakában. Modellezésre került a Kormány, a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság és munkaszervei, az érintett minisztériumok, a védelmi bizottságok és operatív törzsek, központok, az érintett együttműködők tevékenysége. A résztvevő szervezetek folyamatosan ülészttek, intézkedéseket tettek, beavatkozó tevékenységet végeztek, együttműködést szerveztek, a kialakult helyzet hatékony kezelése érdekében.

5.3. Hasonlóság és különbség

A 2019. évi szimuláció és a valóságos helyzet – a kiterjedésbeni különbséget (a tervben csupán két megye és a főváros szerepelt, míg a valóságban országos méretű kiterjedésről beszélhetünk) nem figyelembe véve – alapvetően teljesen megegyezett. Minden érintett szervezet rendelkezik azokkal a tervekkel, amelyek a különleges jogrend

¹⁵ Uo. 25-29. pontok alapján a szerző által átdolgozva

bevezetéssel kapcsolatosak, ezekre építkezve valamennyi hivatásrend a saját feladatrendszerét hajtotta végre. Mindezekből is látható, hogy az egyetemen a valóságra, a valós szituációkra készítjük fel a hallgatókat. A gyakorlat levezetési terve alapján szinte ugyanazok a lépések kerültek modellezésre, amelyeket az Operatív Törzs is végrehajtott, úgy, ahogyan az a valóságban is történik. Ne felejtjük el, hogy a gyakorlat menetébe beépítve, az egyes feladatokat a valóságban is végrehajtottuk (például az ellenanyagot tartalmazó vakcinát szállító helikopter ténylegesen leszállt az Orcy kertben 2019-ben).

Minden, az eddigiekben levezetett Közös Közszolgálati Gyakorlat eseménye már a valóságban is bekövetkezett, hiszen volt árvíz, jeges eső, szomszédos országban háborús helyzet, tömeges méretű illegális migráció, vírusveszély. Valamennyi gyakorlaton a hallgatók teljesítményét döntnökök és megfigyelők értékelték, mindegyik gyakorlat jó szintű értékeléssel fejeződött be.

A gyakorlatokat követően minden évben megtörtént a tapasztalatok összegyűjtése, feldolgozása, elemzése, néhány témában tanulmánykötetet jelent meg, a tapasztalatok beépítésre kerültek az oktatásba. A gyakorlat vezetőjeként elmondhatom, hogy évről-évre hatékonyabban dolgoztak a gyakorlat résztvevői, akik közül sokan már végeztek, és ma már a szolgálati beosztásaikban, munkahelyiken hajtják végre a jelenleg kialakult veszélyhelyzet kezelését (biztosan felhasználva az egyetemen tanult tudásukat!).

A gyakorlatokkal kapcsolatos évek óta leszűrhető tapasztalat és a tanulság az, hogy a különböző egyetemi hallgatók, civilek vagy egyenruhások, kiválóan együtt tudnak működni és képesek a különböző feladatokat jó szinten végrehajtani.

6. Befejezés

Az ilyen típusú gyakorlatok levezetése a magyar felsőoktatásban egyedülálló, korábban a Nemzeti Közszolgálati Egyetem jogelőd katonai és rendészeti intézményében volt hagyománya ezeknek a gyakorlatoknak. 2013-óta az egyetem minden karának hallgatói és oktatói részt vesznek a gyakorlaton, sőt évek óta meghívásra kerülnek a külföldi társ tanintézetek képviselői is, elvárjuk a gyakorlatra a képzést megrendelő- és más együttműködő és a gyakorlat témájában érintett szervezetek vezetői is.

A hallgatók felkészítése az évek óta kiforrott és jól bevált általános elvek és módszerek alapján történik a Közös közszolgálati gyakorlat című tantárgy keretében. A szükséges tananyag és az ehhez kapcsolódó hallgatói feladatok rendelkezésre állnak, az oktatott hallgatók elégedettek a tantárggyal és magával a gyakorlattal, szeretnek együtt, a közös célok megoldásért dolgozni – ezt a hallgatói felmérések eredményei is bizonyítják.

Az oktatási folyamat így zárul be, megvan a tapasztalat, a gyakorlás lehetősége, ez által a hasznosítható tudás megszerzése, amely biztosítja a magabiztosságot és a sikeres feladatvégrehajtást.